

Επιτροπή Αναστολών ΣΤΕ 68/2011 [Περιβαλλοντική αδειοδότηση ΑΣΠΗΕ σε αναδασωτέα έκταση]

Περίληψη

-Λόγος ακυρώσεως, κατ' επίκληση νομολογίας του Δικαστηρίου, κατά την οποία επέμβαση σε αναδασωτέες εκτάσεις επιτρέπεται μόνο μετά την πραγματοποίησή της και ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι πλημμελείς, διότι με αυτές επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικού πάρκου σε αναδασωτέα έκταση, δεν είναι προδήλως βάσιμος. Η νομολογία αυτή διαμορφώθηκε υπό την ισχύ διαφορετικού νομικού καθεστώτος και για υποθέσεις με διαφορετικά πραγματικά δεδομένα, αφού δεν αφορούσαν σταθμό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά διαφορετικά έργα.

-Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη, ότι με την απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, στην οποία έχει ενσωματωθεί άδεια επέμβασης στην επίμαχη έκταση, έχουν τεθεί όροι για τη μείωση των συνεπειών από την εκτέλεση του έργου και την αποτροπή της βλάβης που επικαλούνται οι αιτούντες όροι για τον περιορισμό στο ελάχιστο της φθοράς δασικής βλάστησης, την αποκατάσταση, με ειδική δασοτεχνική μελέτη του δασικού περιβάλλοντος που θα αλλοιωθεί, και την κατασκευή του οικίσκου ελέγχου σε έκταση χωρίς δασική βλάστηση και με υλικά εναρμονιζόμενα με το φυσικό περιβάλλον σταθμίζοντας και τη βλάβη, την οποία συνεπάγεται η χορήγηση της αναστολής σε βάρος της δικαιούχου των αδειών, κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος αναστολής εκτελέσεως των προσβαλλόμενων πράξεων.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή με την αίτηση αυτή ο αιτών Δήμος, ο οποίος έχει ασκήσει αίτηση ακυρώσεως κατά: α) της υπ' αριθμ. 56807/5437/10.7.2009 (ορθή επανάληψη από 15.7.2009) αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την εγκατάσταση και λειτουργία αιολικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ), ισχύος 36 MW, από την εταιρεία «Α. Ε. Α.Ε.», στη θέση «Μ.» του Δήμου Θίσβης Ν. Βοιωτίας, και β) της υπ' αριθμ. 64016/5681/22.7.2009 αποφάσεως του ιδίου Γενικού Γραμματέα περί χορηγήσεως στην ως άνω εταιρεία άδειας εγκαταστάσεως για το ως άνω έργο, ζητεί την αναστολή εκτελέσεως των αποφάσεων αυτών.
3. Επειδή, η εταιρεία «Α. Ε. Α.Ε.», υπέρ της οποίας εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις ζητεί με τα από 5.3.2010 και 20.10.2010 υπομνήματα της την απόρριψη της κρινομένης αιτήσεως. Εξάλλου, η «Ελληνική Επιστημονική

- Ένωση Αιολικής Ενέργειας», με καταστατικό σκοπό την προώθηση και το συντονισμό της επιστημονικής έρευνας, της τεχνολογίας και των εφαρμογών της αιολικής ενέργειας, καθώς και τη διάδοση της χρήσεως των αιολικών συστημάτων ή μονάδων σε εθνικό επίπεδο, ζητεί με το από 16.9.2010 υπόμνημα της την απόρριψη της αιτήσεως.
4. Επειδή, ο αιτών Δήμος, στα διοικητικά όρια του οποίου θα εγκατασταθεί η επίμαχη δραστηριότητα, προβάλλει ότι η εγκατάσταση του σταθμού στην ανωτέρω έκταση συνεπάγεται, εν όψει του είδους της επεμβάσεως και του χαρακτήρα της εκτάσεως ως δασικής αναδασωτέας, αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, που συνίσταται στην εκχέρσωση, κοπή και εξαφάνιση των δέντρων, θάμνων και λοιπής χλωρίδας, η οποία δεν μπορεί, ή, σε κάθε περίπτωση, δυσχερώς θα μπορούσε να αποκατασταθεί σε περίπτωση ευδοκίμησης της αιτήσεως ακυρώσεως. Εξάλλου, η δικαιούχος εταιρεία επικαλείται μη αναστρέψιμη οικονομική βλάβη, την οποία, κατά τους ισχυρισμούς της, θα υποστεί σε περίπτωση αποδοχής της υπό κρίση αιτήσεως, εν όψει του ότι έχει συνάψει με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα B. H. - UND V. AG την από 13.11.2009 σύμβαση έκδοσης ομολογιακών δανείων, ήδη δε έχει εκταμιευθεί ποσό 10.700.000 ευρώ.
  5. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την εγκατάσταση πάρκου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 36 MW στη θέση του Δήμου Θίσβης Ν. Βοιωτίας, το οποίο αποτελείται από 12 ανεμογεννήτριες ισχύος 3 MW η καθεμιά και οικίσκο ελέγχου 120 τ.μ., εγκαθίσταται δε σε περιοχή του όρους Ελικώνα που αποτελεί δασική αναδασωτέα έκταση. Συγκεκριμένα, με την 1276/31.8.1998 απόφαση του Διευθυντή Δασών ν. Βοιωτίας (Δ' 719), κηρύχθηκε αναδασωτέα λόγω καταστροφής της κατά την πυρκαϊά της 3.7.1998 δασική έκταση εμβαδού 47.500 στρ. του όρους Ελικώνα, στην οποία περιλαμβάνεται και τμήμα του χώρου, όπου θα εγκατασταθεί το επίμαχο αιολικό πάρκο. Όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη, η πρόσβαση στο χώρο του ΑΣΠΗΕ θα πραγματοποιηθεί μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής, με παράλληλη διάνοιξη νέας οδού πρόσβασης συνολικού μήκους 4,3 χλμ., εντός δε του ΑΣΠΗΕ θα διανοιχτεί εσωτερική οδοποιία για τη διασύνδεση των Α/Γ μεταξύ τους, συνολικού μήκους 4,7 χλμ. περίπου. Εξάλλου, με την ΠΕΧΩ 7730/06/2.1.2007 πράξη του, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας γνωμοδότησε θετικά, στο πλαίσιο της διαδικασίας Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, ως προς την κατασκευή και λειτουργία του έργου, λαμβάνοντας υπ' όψη θετικές γνωμοδοτήσεις της Διευθύνσεως Δασών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (βλ. 5511/1.12.2006), του Υπουργείου Πολιτισμού (βλ. 1801/28.12.2006 έγγραφο της 23ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, 92/15.2.2006 έγγραφο της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής και 2286/ 11.5.2006 έγγραφο της Θ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων), του Γ.Ε.ΕΘ.Α. (βλ.

- Φ.100.1/6B714/Σ 1254/21.2.2006), του Ο.Τ.Ε. (βλ. 523/490038/ 22.2.2006), της Υ.Π.Α. (βλ. Δ3/Δ/85/40/4.1.2006) και του Ε.Ο.Τ. (βλ. 507367/ 3.3.2006). Ακολούθησε η έκδοση της δεύτερης προσβαλλομένης πράξεως του ίδιου Γενικού Γραμματέα, με την οποία χορηγήθηκε στην ως άνω εταιρεία άδεια εγκαταστάσεως για το ως άνω έργο με χρονική ισχύ δύο ετών. Μετά την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως εκδόθηκε η 27385/3199/28.4.2010 απόφαση της Γενικής Γραμματέα Στερεάς Ελλάδας, με την οποία τροποποιήθηκε η πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Με την τροποποιητική αυτή απόφαση ορίστηκε ότι α) για τη διασύνδεση των Α/Γ μεταξύ τους θα διανοιχτεί εσωτερική οδοποιία συνολικού μήκους 5,3 χλμ. περίπου αντί των αρχικώς προβλεπομένων 4,7 χλμ. β) θα κατασκευαστεί υπόγεια γραμμή μεταφοράς μέσης τάσης που θα συνδέσει τον αιολικό σταθμό με τον υφιστάμενο Υ/Σ ανύψωσης τάσης που έχει κατασκευαστεί για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των αιολικών πάρκων της εταιρείας «Α. Ε. Π. Α.Ε.» στις θέσεις «Περδικοβούνι» και «Καλύβα», γ) το συνολικό εμβαδό της δημόσιας έκτασης δασικού χαρακτήρα, για την οποία εγκρίνεται η επέμβαση ανέρχεται σε 188.404 τ.μ., αντί του αρχικώς προβλεπομένου εμβαδού 186.555 τ.μ., δ) η συνολική έκταση χρήσης που θα καταλάβουν οι ανεμογεννήτριες θα ανέλθει σε 24.000 τ.μ., αντί 21.600 τ.μ. και ε) προσαυξάνονται -σε μικρή έκταση- οι επιφάνειες του οδικού δικτύου πρόσβασης στο χώρο του σταθμού με την κατασκευή τεσσάρων ραμπών για τη βελτίωση των ελιγμών. Εν συνεχεία, εκδόθηκε η 34653/3357/25,5.2010 απόφαση της Γενικής Γραμματέα Στερεάς Ελλάδας, με την οποία, συνεπεία της αμέσως προηγούμενης τροποποιητικής αποφάσεως, τροποποιήθηκε η δεύτερη προσβαλλόμενη απόφαση.
6. Επειδή, στην παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 996/1979 (Α' 289), όπως η παρ. αυτή αντικαταστάθηκε με το δέκατο τρίτο άρθρο παρ. 1 του ν. 1822/1988 (Α' 272), ορίζονται τα εξής: «1. Στα δάση και τις δασικές εκτάσεις, περί των οποίων το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος, ουδεμία επιτρέπεται επέμβαση προβλεπόμενη από τις διατάξεις του παρόντος ή από άλλη διάταξη, με εξαίρεση τα αναφερόμενα στις διατάξεις του άρθρου 59 του ν. 998/1979, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του ν. 1734/1987, των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 58 του παρόντος και τα όλως απαραίτητα για την τεχνητή αναδάσωση και την προστασία της βλαστήσεως». Περαιτέρω στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 58 του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 3468/2006 (Α' 129) και το άρθρο 29 παρ. 8β του ν. 3734/2009 (Α' 8) και ίσχυε κατά την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων, προβλέπεται ότι: «2. Για την εκτέλεση έργων υποδομής, την εγκατάσταση δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, την κατασκευή υποσταθμών και κάθε, εν γένει, τεχνητού έργου που αφορά την υποδομή και εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. με χρήση Α.Π.Ε., στα οποία και τα έργα σύνδεσης με το

Σύστημα ή το Δίκτυο, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 2773/1999 και των συνοδών έργων, καθώς και των δικτύων μεταφοράς και διανομής πετρελαϊκών προϊόντων μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις, απαιτείται σχετική έγκριση επέμβασης, Η έγκριση αυτή, που ενσωματώνεται στην απόφαση για την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.), χορηγείται: α) Από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,... β) Από το Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας,...». Εξάλλου, στο άρθρο 6 του ήδη εγκριθέντος «Ειδικού Πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας» (Β 2464/3.12.2008), που αναφέρεται στις περιοχές αποκλεισμού και τις ζώνες ασυμβατότητας για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 58 του ν. 998/1979 και 13 του ν. 1734/1987, όπως ισχύουν, και ότι στις παραπάνω περιοχές πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τον περιορισμό της βλάβης της δασικής βλάστησης. Τέλος, με την 26298/1.7.2003 απόφαση της Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Β' 1469) εγκρίθηκε το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας, οι ρυθμίσεις του οποίου, όπως έχει κριθεί (Σ.τ.Ε. 1508/2008, 3816/2010) ευνοούν την ανάπτυξη των ΑΣΠΗΕ σε όλη την έκταση της περιφέρειας και όχι μόνο στην κατ' εξοχήν πρόσφορη γι' αυτούς νότια Εύβοια, για την οποία, ενόψει ακριβώς αυτής της ιδιαίτερης καταλληλότητας της, προβλέπεται ειδική οργάνωση. Με τις ανωτέρω διατάξεις ορίσθηκε κατά τροποποίηση προϊσχυουσών ρυθμίσεων της δασικής νομοθεσίας, ότι μεταξύ των έργων, τα οποία επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να εκτελούνται και σε αναδασωτές εκτάσεις, περιλαμβάνονται εκείνα που αφορούν την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ενόψει της νομοθετικής αυτής μεταβολής, ο προβαλλόμενος με το δικόγραφο προσθέτων λόγων λόγος ακυρώσεως, κατ' επίκληση νομολογίας, κατά την οποία επέμβαση σε αναδασωτές εκτάσεις επιτρέπεται μόνο μετά την πραγματοποίηση της αναδασώσεως (Σ.τ.Ε. Ολομ. 2778/1988, 3193/2009, 677/2010), ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι πλημμελείς, διότι με αυτές επιτρέπεται η εγκατάσταση αιολικού πάρκου σε αναδασωτέα έκταση, δεν παρίσταται προδήλως βάσιμος, δεδομένου ότι οι πιο πάνω δικαστικές αποφάσεις εκδόθηκαν υπό την ισχύ διαφορετικού νομικού καθεστώτος και επί υποθέσεων με διαφορετικά πραγματικά δεδομένα, αφού δεν αφορούσαν σταθμό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά διαφορετικά έργα.

7. Επειδή, περαιτέρω, ο προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι πλημμελείς διότι δεν προηγήθηκε χωρικός σχεδιασμός δηλαδή θεσμοθέτηση τουλάχιστον περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.ΟΑΠ.Δ.), κατά το άρθρο 10 ν. 2742/1999, δεν παρίσταται προδήλως βάσιμος, δεδομένου ότι, κατά τα

- εκτεθέντα, εκδόθηκαν ήδη και περιέχουν σχετικές ρυθμίσεις, τόσο το Περιφερειακό Χωροταξικό Στερεάς Ελλάδας, όσο και το Ειδικό Χωροταξικό των Α.Π.Ε.
8. Επειδή, εξάλλου, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) συνιστούν πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον, βασική συνιστώσα της αειφόρου ανάπτυξης, η δε ανάπτυξη τους αποτελεί βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια του ενεργειακού σχεδιασμού. Συγκεκριμένα, με βάση την Οδηγία 2001/77/ΕΚ, που μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τις ρυθμίσεις του ν. 3468/2006, το ποσοστό συμμετοχής των Α.Π.Ε. στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας πρέπει να ανέλθει μέχρι το 2010 σε 20,1% και μέχρι το 2020 σε 29%. Τέλος, στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο (ν. 3017/2002, Α' 117), η Ελλάδα έχει αναλάβει για την περίοδο 2008-2012 σχετική υποχρέωση συγκράτησης της αύξησης των εκπομπών της, προωθώντας, μεταξύ άλλων, και τη χρήση Α.Π.Ε. για την παραγωγή ηλεκτρισμού.
  9. Επειδή, η προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα, κατά τα ήδη εκτεθέντα, περιλαμβάνεται δε μεταξύ των στόχων του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας, ενώ και το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού για την Α.Π.Ε. επιτρέπει την εγκατάσταση τους σε δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις. Εξάλλου, η συνισταμένη στην οπτική υποβάθμιση και εν γένει αλλοίωση του τοπίου βλάβη είναι κατ' αρχήν επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της αιτήσεως ακυρώσεως με την απεγκατάσταση των ανεμογεννητριών και την απομάκρυνση του απαραίτητου για τη λειτουργία τους εξοπλισμού (Ε.Α. 689, 466/2009, 569/2010). Ενόψει όλων αυτών, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη περαιτέρω, ότι, με την απόφαση εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, στην οποία έχει ενσωματωθεί άδεια επέμβασης στην επίμαχη έκταση, έχουν τεθεί όροι για τη μείωση των συνεπειών από την εκτέλεση του έργου και την αποτροπή της βλάβης, την οποία επικαλούνται οι αιτούντες, όπως οι όροι για τον περιορισμό στο ελάχιστο φθοράς δασικής βλάστησης, την αποκατάσταση, με ειδική δασοτεχνική μελέτη δασικού περιβάλλοντος που θα αλλοιωθεί, και την κατασκευή του οικίσκου ελέγχου σε έκταση χωρίς δασική βλάστηση και με υλικά εναρμονιζόμενα με το φυσικό περιβάλλον, σταθμίζοντας και τη βλάβη, την οποία συνεπάγεται τυχόν χορήγηση της επιδιωκόμενης αναστολής σε βάρος της δικαιούχου των αδειών εταιρείας, κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος αναστολής εκτελέσεως των προσβαλλόμενων πράξεων. Κατόπιν τούτων και δεδομένου ότι, σύμφωνα και με όσα εκτίθενται σε προηγούμενες σκέψεις, οι προβαλλόμενοι με την αίτηση ακυρώσεως λόγο δεν παρίστανται προδήλως βάσιμοι, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.